

PLEIONA N. GEN. A FORAMINIFERÁK RENDJÉBEN ÉS A
CHILOSTOMELLA EXIMIA N SP.-RŐL.

FRANZENAU ÁGOSTON-tól Budapesten.

(5 ábrával.)

Budapesten a régi krisztinavárosi temető DNy. sarkával szemközt, az útnak kiszélesítése folytán feltárt budai márga foraminifera-faunáját tanulmányozva, találtam egy meszes héjú alakot, mely a lagenidák mostanig ismertetett al-családjai — BRADY* értelmében — egyikébe sem sorolható be megerőltetés nélkül.

A héj két kamrából van összetéve, egy majdnem gömbalakú embryonalis kamrából és egy-egy irányban összelapítottból, melynek két egy síkban fekvő karja az előbbit a hosszabb irányban félig körülfogja, azaz rajta ül. A kamraválasztó vonal a két kamra között ez által ívalakú. A fiatalabb kamra felső részében egy kerek átmetszetű, meglehetősen hosszú csövé zsugorodik össze. Egyközesen a növési iránynyal, a héjat hat borda díszíti, kettő a felső kamra laposabb részének közepén és meghosszabbításában a kezdő kamrán, a többi négy az elsőkhöz szimetriáisan állva ezeknek mindegyik oldalán. Valamennyien a héj alsó részén egy rövid központi tuskében egyesülnek.

Elülről nézve.

Oldalról nézve.

A héj magassága 0.5 mm.

Alakunk első tekintetre főként a *Lingulina d'Orb.* genus alakjaira emlékeztet, miután ezeknél is a héj rendszeren csak néhány kamrából van összetéve, de ezen alakoknál a fiatalabb kamrák minden irányban egyenletesen nagyobbodnak, a miénknél ellenben a fiatalabb az egyik irányban lényegesen kisebb dimenziójú, mint az őt megelőző. A nyílások is elütők. A most ismertetetté a lagenidák, nodosariák (dentalinák) egynémelyikéhez hasonlít, a *Lingulina d'Orb.*-hoz tartozóké ismeretesen résalakú.

Némely frondicularia vagy amphimorphina kezdő részéhez a hasonló

* BRADY. Report on the Foraminifera collected by H. M. S. Challenger during the Years 1873—76. Report on the scientific results of the voyage of H. M. S. Challenger. London 1884. Zoology. — Vol. IX; p. 69.

tosságot is meg kell említeni, így a gömbölyű embryonalis kamrát, valamint az egyik oldalt összenyomott fiatalabbat, csak hogy itt is a nyílás egészen eltérő úgy az elsőből, mint az utóbbiból. Ettől távolabb áll, mint a másiktól, miután a nodosaria- (dentalina-) szerű rész a miénknél teljesen hiányzik.

Ezen, egy határozott tengeri lerakásból származó alaknak a *Pleiona* genus nevet adom (*Pleione* = Oceanus leánya).

Eddig csak egy példányt sikerült találnom, melyet az egész fauna leírása alkalmával

PLEIONA PRINCEPS N. SP.

név alatt fogok felsorolni.

*

Ugyanazon lerakásban találtam a gyakori *Chilostomella ovoidea* Rss., a kevésbé gyakori *Ch. Czjzeki* Rss. mellett még egy harmadik faj néhány példányát is, mely külsejére élenken emlékeztett az elsőre, de a melynek nyílása alakjára egy RZEHAK-tól* a Nieder-Hollabrunni mészhomokból ismertetett alakéhoz hasonlít, mely azonban a többi tekintetekben alakunktól távol áll.

Elülről nézve.

Felülről nézve.

Oldalról nézve.

Ez ideig az idetartozó alakok nyílása mindig egy a héj hosszirányára merőlegesen álló résnek iratott le. A szóban levő alakoknál helyzetük hasonlóképpen olyan, csak hogy alakja eltérő, a memnyiben ez kerek, az euyémnél azonkívül még egy kis kiemelkedésen ül.

Ezen előfordulások által a *Chilostomella* genus diagnosisa megváltozik, mert a nyílások ismertetésénél ezeket résalakúaknak vagy *kerekkeknek* fog kelleni említeni.

* RZEHAK. Die Foraminiferen des kieseligen Kalkes von Nieder-Hollabrunn und des Melettanergels der Umgebung von Bruderndorf in Niederösterreich. Annalen des k. k. naturhistorischen Hofmuseums. Bd. III, p. 258. Taf. XI, Fig. 1.